

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-105

20.09.2019

Прем'єр-міністру України

ГОНЧАРУКУ О.В.

Шановний Олексію Валерійовичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народного депутата України Льовочкіна С. В., оголошений на засіданні Верховної Ради України 20 вересня 2019 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 3 арк. у 1 прим.

З повагою

Д. РАЗУМКОВ

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

№ 129/1-3

від "17" вересня 2019 року

Прем'єр-міністру України
О.В. ГОНЧАРУКУ

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

Щодо накопичення масштабних проблем бідності в Україні

Україна в останні роки перетворилась на найбіднішу країну Європи. Свідченням цього є надзвичайно низький показник ВВП на душу населення, що торік становив в Україні близько 3,1 тис. дол. США на людину. Про вкрай низький рівень доходів значної частини наших громадян говорить і те, що вони витрачають на життя менше фактичного прожиткового мінімуму. Минулого року частка таких громадян в загальній кількості населення становила понад 43%.

Особливу увагу Уряду хочу звернути на той тривожний факт, що в Україні навіть наявність роботи не гарантує громадянам захист від бідності. Торік майже кожен 5-й працюючий перебував за межею бідності, оскільки їхні доходи були нижче фактичного прожиткового мінімуму. Зокрема це пояснюється тим, що мінімальна зарплата хоч і виросла номінально за останні 5 років у 3,5 рази (з 1 218 грн. на початок 2014 року до 4 173 грн. у 2019 році), але все ще не перевищує фактичного прожиткового мінімуму для працездатних осіб (4 776 грн. на липень 2019 року з обов'язковими виплатами).

В Україні важко знайти роботу з гідною оплатою праці. Це підтверджується тим, що більша частина працівників у нашій країні отримують зарплату нижче середнього рівня по економіці. Зокрема, в червні поточного року, коли середня зарплата була на рівні 10 783 грн., менший за цю суму заробіток отримували майже 63% працівників. При цьому нинішній рівень середньої зарплати в доларовому еквіваленті (372,3 дол. у 1 півріччі 2019 року) є суттєво нижчим порівняно з показниками країн регіону, наприклад, Польщі, в якій середня зарплата українського трудового мігранта складає в середньому 670 дол. Більш того, згаданий показник досі не досяг рівня, на якому він перебував в Україні у 2013 році - 408,5 дол.

Зазначені негативні тенденції разом із затяжними кризовими процесами в економіці зумовлюють збереження в Україні високого рівня безробіття, що у 1-му кварталі поточного року склав понад 9%. Це значно вище, ніж в країнах нашого регіону і в середньому по ЄС. Наприклад, згідно з даними Євростату, у травні поточного року безробіття в Польщі становило 3,8%, Словаччині - 5,4%, Чехії - 4,1%, Румунії - 4%, а в середньому по ЄС - 6,3%.

Неможливість знайти на Батьківщині роботу, яка б дозволила уникнути бідності, змушує наших громадян масово мігрувати за кордон. Згідно з даними експертів, виїхати з України з цієї причини довелось близько 4-6 млн. людей, а деякі оцінки, що враховують сезонну трудову міграцію, збільшують цю цифру до 9 млн.

У той же час, громадяни, які за віком або з інших причин не здатні знайти гідну роботу в Україні чи за її межами, змушені жити за межею бідності. В першу чергу мова йде про пенсіонерів, людей з інвалідністю, багатодітні сім'ї та інші соціально незахищені верстви населення, рівень допомоги для яких розраховується виходячи з мізерного офіційно встановленого прожиткового мінімуму.

Зокрема, понад третина непрацюючих пенсіонерів мають дохід менше фактичного прожиткового мінімуму, оскільки середня пенсія на початок липня поточного року (3 006 грн.) залишалась нижчою за фактичний прожитковий мінімум для непрацездатних (3 135 грн.). Більше того, в доларовому еквіваленті вказаний рівень пенсії (114,9 дол.) все ще не досяг показника кінця 2013 року (191 дол.)

Ризикують опинитися за межею бідності й багато сімей з дітьми. Так, сім'ї, в яких народилось два і більше дітей, через інфляцію та зміни правил нарахування допомоги за останні 5 років втратили у виплатах від 33% до 66%. А в доларовому еквіваленті виплати для всіх сімей з дітьми впали на 60- 90%.

Необхідно відзначити, що на думку експертів, реальні масштаби бідності в Україні можуть бути значно вищими. Головним чином через те, що критерії оцінки рівня бідності в останні 5 років штучно занижувалися.

По-перше, законодавчо встановлений бюджетом прожитковий мінімум, який є основою для розрахунку соціальної допомоги та мінімальної пенсії, хронічно відстає від рівня фактичного прожиткового мінімуму, що базується на вартості кошика мінімально необхідних споживчих товарів і послуг, скоригованої на індекс інфляції. Наприклад, на початок липня поточного року відставання склало 2,2 рази. Також встановлений бюджетом прожитковий мінімум зростає меншими темпами, ніж ціни. За період з грудня 2014 року по грудень 2018 року він збільшився лише на 63%, у той час як рівень цін - у 2,5 рази.

По-друге, методика розрахунку фактичного прожиткового мінімуму не враховує сучасні економічні реалії. Йдеться про те, що набір продуктів харчування і послуг, включених до кошику, є вкрай мізерним та не відповідає реальним мінімальним потребам сучасної людини.

Розширення масштабів бідності в Україні призводить до того, що значна частина населення позбавлена можливості користуватися благами цивілізації, які до недавнього часу вважалися нормою. Перш за все, мова йде про житлово-комунальні послуги, вартість яких з 2013 року в середньому по Україні зросла в 5 разів. В результаті цього кількість сімей, що виявились нездатними оплачувати ЖК-послуги та були змушені оформити відповідну субсидію, з 2013 року збільшилась в 3,2 рази і на кінець опалювального сезону 2019 року склала 4 млн. Аналогічним чином знижується для українських громадян доступність послуг сфери охорони здоров'я, комерціалізація якої була одним з пріоритетів попереднього складу Уряду.

Вищезгадані негативні тенденції переконливо свідчать про недостатню ефективність дій попереднього Уряду в напрямі боротьби із зuboжінням громадян. З урахуванням цього глибоку стурбованість викликає здебільшого формальний характер заходів, передбачених затвердженим попереднім Урядом планом з реалізації Стратегії подолання бідності в поточному році.

Враховуючи вищезазначене, керуючись статтею 15 Закону України «Про статус народного депутата України» вимагаю невідкладно вжити заходів, спрямованих на системне та комплексне вирішення питань бідності громадян, які б серед іншого передбачали стимулювання створення нових робочих місць, збільшення розміру прожиткового мінімуму, виплат при народженні дитини, інших видів державних соціальних виплат до об'єктивно обґрунтованого рівня, припинення неконтрольованого росту цін і тарифів тощо.

Про результати вжитих заходів прошу поінформувати мене у встановлений законодавством термін.

З повагою
Народний депутат України

 С. ЛЬОВОЧКІН
(1171)